

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Georgikon Campus

Mezőgazdasági mérnöki Szak

**Kistelepülések fenntarthatóságának stratégiai lehetőségei és
gyakorlati megvalósulásai**

Belső konzulens: Dr. Alföldi Zoltán Péter

egyetemi docens

Készítette: Juhász Dalma

QOT972

levelező

Intézet/Tanszék: Vadgazdálkodási és

Természetvédelmi Intézet

Természetvédelmi

Biológiai Tanszék

Készthely

2023.

Tartalom

1. Bevezetés és célkitűzés	3
2. Irodalmi áttekintés	5
2.1 Bokod története	5
2.2 Dudar története	6
2.2 Zalakomár története	7
2.3.1. Kiskomárom.....	8
2.3.2. Komárváros.....	8
2.4 Település címereinek a jellemzése	10
3. Anyag és módszer.....	14
4. Eredmények.....	16
4.1.1 Állattartással kapcsolatos eredmények.....	16
4.1.2 Elégedettségi eredmények a településekről.....	17
4.1.3 Növények és fák megjelenésének eredményei Bokod, Dudar és Zalakomár térképében.....	18
4.1.4 Fontos értékek a válaszok megadásából a három települést érintve	20
4.1.5 Fontos szempontok eredményeinek közlése	21
4.1.6 Megadott válaszok alapján jellemzés értékelés a megadott településekről	22
5. Következtetések, javaslatok	24
6. Összefoglalás	25
Szakirodalmi jegyzék	26
Nyilatkozatok	27

1. Bevezetés és célkitűzés

A kistelepüléseink fenntarthatósága az elmúlt időszakokban különösen fontossá váltak a helyi és nemzeti közösségeink számára. A több különböző adottságokkal rendelkező településeknek meg kell találniuk azokat a stratégiai lehetőségeiket, amelyek külső és belső támogatásokkal, valamint széles körű (természeti, társadalmi és gazdasági) fejlődésükkel biztosítani tudják. Fontos az „jobb élehetőségi színvonalat” fenntartani, mert ha nem lesz elegendő lakossága egy adott településnek, akkor például oda már nehezebben fog eljutni a közlekedési lehetőségeknek az újítása, és a turisztikai programok lehetőségei is befognak szűkülni.

A leginkább megfelelő fejlesztési stratégiák kialakításához alapvetően fontos a helyi adottságok felmérése és tudatosítása, a helyben élők gondolkodásának és véleményének megismerése. Ennek közvetlen felmérése sok hasznos információval segítheti a települések vezetőit, valamint megjelenítheti a helyi igényeket és tapasztalatokat.

A mentális térképek összeállítása ezért a településfejlesztés fontos eszköze lehet. Az egyes településrészek reprezentációihoz, a mentális terekhez az emberek asszociációkat is társítanak, melyeknek egy része teljesen személyes jellegű, más részét pedig a helyi közösség kisebb vagy nagyobb része osztja. A közös vélekedések alapján a településhez, vagy a település részeihez sajátos karakterjegyek társulhatnak. Akár megalapozottak ezek a vélekedések, akár nem, meghatározhatják egy település sorsát (Bíró, 1991).

A különböző társadalmi csoportok vagy akár az egyes emberek ugyanazon reális térből nemcsak mást és másképp érzékelnek, hanem más és más formában értékelik és értelmezik a tereket. Tisztában vagyunk azzal a ténnyel is, hogy léteznek jelenségek, térelemek, amelyek egyesek számára feltűnők, mások számára szinte vagy teljesen észrevétlenek maradnak. E viszonyokban már nem az érzékszervi adottságok különbségei bírnak jelentőséggel, hanem sokkal inkább egyéni és csoportos érték- és érdekkülönbségek különbségéből vezethető le. Arról van tehát szó, hogy maga a tér már nemcsak a tárgyasult elemek összességéként írható le és értelmezhető, hanem sokkal inkább a hozzá kapcsolódó tapasztalatok, tradíciók, értékek is fontos téralakító tényezőkké váltak. Így a különböző társadalmi csoportok, társadalmi meghatározottságaik eltéréseiből következően más és más térelemeket és viszonylatokat emelnek ki és vélnak fontosnak a maguk számára (Bíró, 1991).

A szakdolgozat elkészítése során a kutatási célkitűzésem három hazai kistelepülés (Bokod, Dudar, Zalakomár) lakosaira összpontosult. Az település lakóival elvégzett kérdőíves

felméréssel a településeket jól jellemző módon lehetett adatokat begyűjteni, ezért a településfejlesztés stratégiai döntés-előkészítéseit hatékonyan tudtam mentális térképek elkészítésével ábrázolni. A települések kiválasztásának szempontjai az eltérő egyedi adottságok, az elhelyezkedés, és a gazdasági-kulturális hagyományok voltak. Kutatásaim tanulságaival segíteni kívánom a hazai kistelepülések fejlesztési stratégiai elkészítőinek munkáját, illetve felfedve és megjelenítve a helyi lakosok által kitöltött kérdésekre adott válaszokkal a különböző véleményeket és ezek igényeit, melyek közvetlenül, vagy összefüggéseiken keresztül segíthetik a közösségi döntéseket a pozitív előre jutás érdekében.

2. Irodalmi áttekintés

2.1 Bokod története

Az első írásos megemlékések 1146-ból származnak. 1326-ban Károly Róbert Bokodról származó jegyzőjének, Bokodi Györgynek a nevében került elő a település neve. Bokod kedvelt vadászterülete volt Nagy Lajos királynak, közel volt a faluhoz található Gerecér nevű vadászkastélya is, később Gerecsér vár néven vált ismertté a kastély, melynek ma már csak alig látható nyomai találhatók meg. Albert király halála után Gerecsér nevű várban szállt meg 1439-ben az özvegy Erzsébet királyné és fia V. László. A királyné kíséretében volt Kottaner Ilona udvarhölgy is a Visegrádról ellopott koronával. A székesfehérvári koronázásra ebből a várból indultak tovább a királyné és kísérete. Rozgonyi István kapta meg zálogba később a falut és annak környezetét, 1440-ben pedig Rozgonyi Istvánné, majd 1446-ban pedig Rozgonyi Jánosé lett a település.

A 16. század közepén, a török pusztítás következményeként lakatlanná vált a falu. A történelmi források szerint a zsitvatoroki béke után, 1606-ban telepedett le a községben hét nemes katona; majd 1642-ben Bokodra új, főleg szláv jobbágyok érkeznek. Szécsény György esztergomi érsek 1689-ben kiadta az úgynevezett „Faluszálló” levelet, amely után tótokkal és németekkel is gyarapodik a település. A 18. században az Esterházyak a Felvidékről katolikus szlovákokat telepítettek Bucudra, vagyis Bokodra. A településről feljegyezték, hogy Magyarországon elsőként itt termesztettek burgonyát. (Internet 1).

A községben több műemlék található, például a későbarokk stílusban, 1701-ben épült evangélikus templom (valószínűsíthetően Fellner Jakab tervei alapján épült), valamint az 1779-ben emelt római katolikus és az 1794-ben készült református templomok. A közeli erdőkben található a közel ezer éves, országos, sőt nemzetközi hírű vértesszentkereszti apátság romjai. A környék természeti adottságait kiváló turistaútvonalakon ismerhetik meg be a természetjárók (Internet 1).

Bokod település a 20. században a környező településekkel együttvéve kapcsolódott be a feltörekvő szénbányászatba, amely hosszú időn keresztül megélhetést biztosított az itt élő embereknek, akik a szomszédos településeken éltek. A falu határban épült fel a Vértesi Erőmű Zrt. ami hőerőműként üzemelt, ez a település számára egy jelentős nagyságú, 130 hektár területű hűtőtavat kellett létrehozni. Ez a Bokodi-hűtőtó, vagy, ahogy a helyiek mondják az Erőműi-tó, illetve napjainkban „Bokodi lebegő falu”-ként elhíresült. Itt folyik keresztül a Császár községétől délre eredő és csordogáló Által-ér, ami Dunaalmásnál torkollik bele a Dunába. A bokodi-tó nemcsak az erőmű számára volt fontos, hanem a horgászok szerelmeseinek is nagyon kedvez. Jelentős

horgászparadicsom bontakozott ki az elmúlt időkben a tó körül, ugyan is rengeteg horgászstéggel építették körbe a tavat. Google-n található képek ugyan olyan szépséggel adják vissza azt a kilátást, mintha személyesen lenne a helyszínen az ember.

2.2 Dudar története

Dudar faluról az első írásos feljegyzés 1302-ban készült. Akkor a település a Csák nemzetség kezében volt. Később, 1430-ban a falu már a Csák családdal folyamatosan pereskedő Rozgonyi István tulajdona. Közben Újlaki Miklós is meg akarta szerezni a birtokot, aki 1445-ben elvette Csókakőt és a hozzá tartozó falvakat, köztük Dudart is Rozgonyitól, 1447-ben pedig már rendkívüli adót szedett a birtokain. Ezért Rozgonyi a királyhoz fordult, Mátyás pedig salamoni döntéssel oldotta meg a problémát: Gesztest és a hozzá tartozó falvakat Újlakinak adta, Csókakőt pedig Rozgonyi kapta meg. Dudar viszont a Geszteshez csatolt falvak között helyezkedett el. Apja halála után Újlaki Lőrinc igyekezett megszabadulni a falutól, ám anyja, Széchy Dorottya heves tiltakozása miatt ezt végül nem tette meg, így Dudar még 1488-ban is a család birtoka volt. Ugyanebben az évben a királyi adószedők feljegyzéseiből megtudhatjuk, hogy ekkor 16 porta adózott Dudaron. A falu ekkor jobbágytelepülés volt, nemesek nem éltek ebben az időben itt (Internet 2).

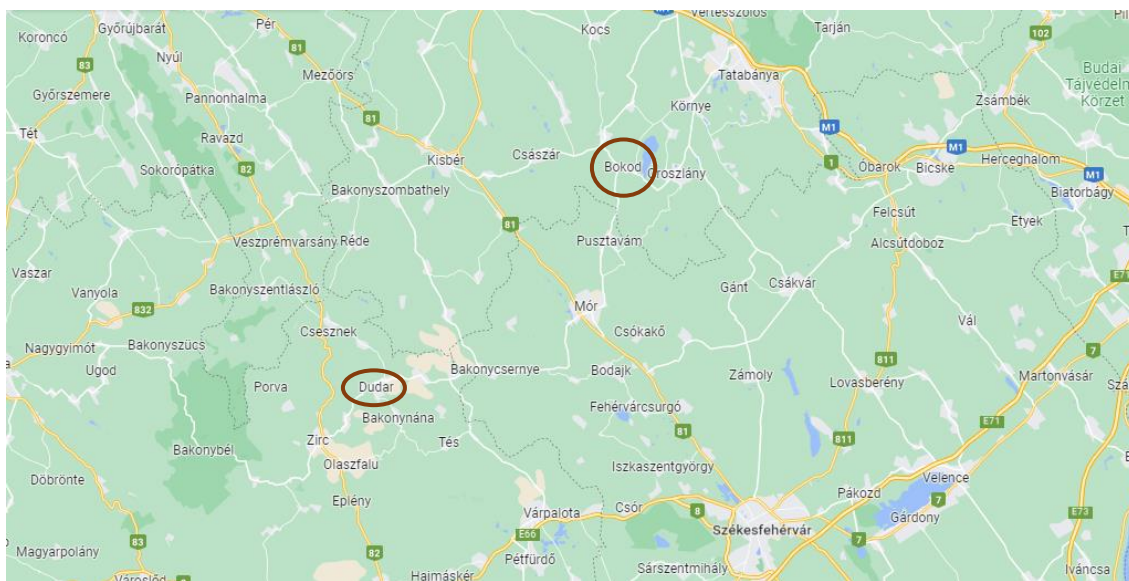
A Dudart is érintő vasút építésének munkálatai 1945-ben folytatódtak. A bányászok többsége nem dudari volt, hanem a környékről járt be a bányákba. Az 1947-es évben összesen 556 fő dolgozott a tárnákban. A helyiek elmondása szerint ebben az időszakban aranykorát élte a bányászat, folyamatosan érkeztek a munkások. A bányászok egészségügyi ellátására orvosra és folyamatos gyógyszer-ellátásra is szükség volt. Így felmerült, hogy a Csetényben működő orvost és a gyógyszer-tárát helyezték át Dudarra, hogy helyben tudja ellátni a bányászokat. Ekkoriban csatolták Kisdudart is a faluhoz. Dudar-Bányatelepet azonban a jegyző első számú tanyaközpontként jelölte meg. A 20. század közepén, 1955-ben már 1576 dolgozója volt a bányának, ami az elmúlt 8 évhez viszonyítva csaknem a háromszorosára nőtt. A bányászok lakhatásának megoldására felépítették a Csiriptelepet, ami biztosította még több bányász és családjaik elhelyezését. A dudari őslakosok ezt az új településrészt – a korszakra jellemző elnevezéssel – Lenin-telepként emlegetik. Ez időtől fogva, 1951-től rendeztek bányásznapot Dudaron. A bányászok és családtagjaik, a község minden lakója számára ez egy nagyszerű közösségi program volt, ahol a falu fiataljai és az idősebb nemzedékek is számos kulturális és sport programot élvezhettek.

A forradalom napjaiban, 1956. október 26-án a bányászok gyalog indultak Zircre, énekelve és zászlókat lobogtatva. Ugyanezen a napon békés tüntetés volt Dudar utcáin. Először 1956-ban

alakult meg a Petőfi Termelőszövetkezet (TSZ), Csoó Sándor vezetésével, ami a forradalmi időszak után, 1959. november 21-étől ismét működött, akkor már Jó Szerencsét TSZ néven. Ez a közös gazdaság 1974-ben beleolvadt a bakonyszentkirályi Váralja Mezőgazdasági TSZ-be. A falu „aláfejtése” 1967-től kezdődött meg. Akkor a Diófa, a Dózsa György és az Alkotmány út alatti rétegekben folyt a kitermelés. Később még nagyobb területre terjesztették ki a termelés. A Bakony Művek dudari üzeme 1971-ben alakult meg, ezután a falu ipara tovább fejlődött (Internet 2).

A politikai rendszerváltás után – a bányászok tiltakozása ellenére – bezárták a bányát. Ennek következtében a helyi lakosok közül sokan elvesztették a munkájukat, vagy másik településre költöztek új munkalehetőséget keresve. Néhány év elteltével a Bakony Művek dudari üzeme is bezárt, így a település gazdasági értelemben eljelentéktelenedett.

Bokod és Dudar települések elhelyezkedését az 1. ábrán mutatom be. A térképen jól látszik, hogy a két település a Dunántúl északkeleti régióinak Komárom-Esztergom vármegyéjében helyezkedik el.

1. ábra. Bokod és Dudar települések elhelyezkedése az Észak-Kelet Dunántúlon

2.2 Zalakomár története

Zalakomár község 1969. július 1-jével, Kiskomáromot és Komárvárost egyesítésével jött létre. Ezért a két településrész áttekintő történetét az alábbiakban mutatjuk be.

2.3.1. Kiskomárom

Az első írások megemlézése 1410-ből származnak, ettől kezdve különböztetik meg Komártól. 1499-ben Somogy megyéhez tartozott, ekkor ugyanis még megyeként voltak a térképen is feltüntetve. Napjainkban már Magyarországon található megyék vármegyékké lettek vissza keresztelve. A helyiek várat építettek ide a terület védelme érdekében 1540-ben. Napjainkban a végvár falaiból már nem látszik szinte semmi. Legfontosabb építménye volt viszont ez a vár a nagykanizsai főkapitányságnak.

A 17. század második felében, 1679-ben még csak 23 lakott portája volt a helységnek. A nagyszombati jezsuiták, akik akkoriban lettek a terület földesurai, 1715-ben új lakosokat telepítettek be a faluban. A vasvári béke után a várat nem építhették újjá, ezért a falakat 1681-ben lerombolták (Internet 3).

A falu területén még 1717-ben is sok puszta telek volt, a benépesedés csak lassú folyamat volt. A település 1924-től nagyközség lett. Ekkor már „volt körorvosa, két kocsmája, egy vendéglője, egy fogadója”. A forradalom évében, 1956-ban az iskolában elindult a rendszeres oktatás (Internet 3).

Az 1962-es és 1964-es évek között új művelődési ház készült el Kiskomár településén. A helyi termelőszövetkezetek gazdálkodása is folyamatosan bővült. A helybéli férfiak nagy része Nagykanizsán és Pécsen dolgozott, főként az építőiparban és a gyárakban. Az idősebb lakosok elmondása alapján ebben az időben egy jól fejlődő és összetartó közösség alakult ki.

2.3.2. Komárváros

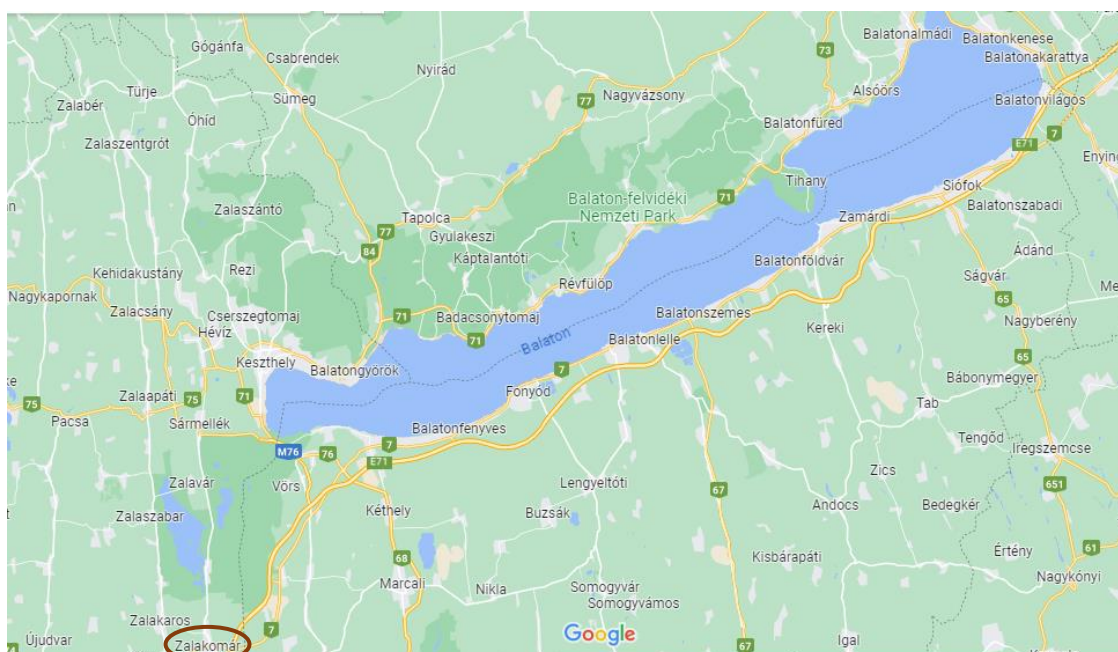
A „Komár” szó szláv eredetű, de a magyar történelmi korban is előszeretettel használatos személynév volt. Az első kéziratok megjelenése Komár városáról a középkori időre, az 1217-es és 1218-as időszakra tehető. *„...1217-ben emelte a nemesek közé Wruż - Orosz szent király-jobbágyot II. Endre, aki felesége, Jolánta, megérkezésekor és Barancs váránál tett szolgálatoakat, három fivérével, Magossal, Kozmávaé és Guepsával együtt, s ősi földjüket is nemesi jószágággá tette. Ezek voltak: Kamár, Wirmile és Mura.”* (Internet 3)”.

A király „1263-ban a komári hospeseknek kiváltságlevelet adott, akiket a környező földekre telepített, magának pedig udvarházat építtetett.” Komárt IV. László király eladományozta a Csák nemzetségbelieknek, a település fejlődése ekkor megtorpant. Az 1252-es évben a zalavári apátság dézsmaközségei közé sorolták (Internet 3).

A 15. század közepén (1449) már mezővárosként említik Komárt, ami igazolja jelentőségét. A reformáció elterjedésének idején, 1618-ban a II. egyházmegye székhelye Komár volt. A községet 1815-ben újra Zala megyéhez csatolták. Az 1830-31-es kolerajárvány jelentős pusztítást okozott a lakosság körében. A szabadságharc idején Jellasics seregei átvonultak a településen, míg Burics tábornok megszállta a helységet (Internet 3). Komárváros életében egy jelentős évszámnak számít 1861, ekkor történt ugyanis a Buda, Pest és Nagykanizsa vasútvonal átadása. A közlekedést a vasútfejlesztések jelentősen megkönnyítették, ami a térség fejlődését is meggyorsította. Az 1871-es évtől Kiskomár és Komárvárost hivatalosan is Komárváros településnek hívják.

„A szakirodalomban nem mindig egyértelmű a mentális térképezés eredményeként létrejövő térábrázolások és a kognitív térképek elkülönítése, hisz sok esetben szinonimaként használják a kognitív térkép és a mentális térkép kifejezéseket. Mentális térképen általában egy az adatközlők által rajzolt térképet értünk, amelynek révén az alkotott térkép csupán a kognitív térkép leképeződése, amely esetleges, függ az előhívás helyzetétől. Ebből következik a mentális térképek egyéni és szituatív jellege (Mag, 2014.)”.

A három települést illetően, mindegyiknél kiderül, hogy ki ki a maga módján megszenvedte az időváltozásait vagy épp a legjobbat hozta azt a falujuk számára. A változások mondhatni egy újkort is hoztak a helyiek számára sokkal több munkát adott számukra, építkezési lehetőségekkel valamint a vasutak közlekedési lehetőséget és azt, hogy nincsenek egy helyhez kötve.

2. ábra. Zalakomár településének az elhelyezkedése a Dél-Dunántúlon.

A 2. ábrán mutatom be Zalakomár elhelyezkedését. A térképen jól kivehető, hogy a település a Dél-dunántúli régió Zala-vármegyéjében található.

2.4 Település címereinek a jellemzése

Bokod címere csücskös alapú, derékban (középen) vágott, a felső része egyszer hasított álló címerpajzs. A pajzs felső szélének jobb oldala: zöld mezőben felül egy ezüst ekevas, alatta egy arany búzakéve, a két címerábra mellett egy ezüst cséphadaró áll. A pajzs felső szélének a bal oldala: vörös mezőben lebegő arany apostoli kereszt, alatta egy hullámos ezüstpólya. A pajzstalp kék mezőjében egy zöld domb. A pajzstalp jobb felső szélén ezüst félhold, bal felső szélén egy növekvő arany nap látható. A jelmondat helyén ezüstkartusban, fekete betűkkel BOKOD neve áll. A kartus alól kétoldalt kinövő tölgyfaág van, ami a címerpajzs felső szélének kétharmadáig tart. (Internet 4).

A 3. ábrán szemléltetem Bokod címerét. A címer tagoltságán szembetűnő a 3 részre való tagolás. Figyeltek feltűntetni a vallási-mezőgazdasági és a természeti adottságokat is egyaránt. A címer szélén elhelyezkedő tölgyfa ölelés jól tükrözi a helységnél elhelyezkedő fák arányát, ugyan is a tölgyfa a legelterjedtebb a környéken.

3. ábra: Bokod címere (forrás: Wikipédia).

Dudar település címerén arany keretű pajzson hármaz zöld mezőből kicsapó vörös lángnyelvek láthatók, egy ezüstsziklás hegy oldalában kiképzett fekete hátterű tárnabejáróban, mely sziklás hegyet oldalról és felülről kék tér vesz körül, aminek jobb felső részén aranytemplom alakzat, bal felső részén pedig zöld-arany tölgyfalevél található (Internet 5).

A 4. ábrán láthatjuk Dudar települési címerét. Itt figyeltek arra, hogy feltűntetésre kerüljön a jól ismert bányászat feléjük. Valamint láthatjuk a templom és dombok megjelölését is.

4. ábra: Dudar címere (forrás: Wikipédia).

A címer alsó részén a három domb a települést körülvevő domborzati viszonyokat, a mezőgazdaságot, ezen belül a szántóföldi művelés kultúráját mutatja be. A sziklás terület a jelenlévő mészkövet és a kőfejtést jeleníti meg, az alatta lévő sötét háttérű bejárat a tárnát, aknát, a Dudaron folytatott barnakőszén-bányászatot. A települést 6000 ha erdő vette körül napjainkig, ezt mutatja a tölgyfaág (Internet 5).

Az erdőkben uralkodóvá vált az állattartás, a vadásztatás, illetve a faértékesítés, valamint ipari tevékenységként a fafeldolgozás illetve a faszén-égetés, melynek jelképe a tulipánláng. Az itt élő emberek többsége református, kevesebben vannak a római katolikusok és az evangéliumi pünkösdisták közösség. Jelenlétüket bizonyítja a címer jobb oldalán elhelyezett templom (Internet 5).

Zalakovár címere egy álló kék színű, pajzsderekből ezüst csíkkal vágott kerek talpú pajzs. Pajzstalpon három ezüst fonál mesteralak, pajzstalp közepén álló ezüst vár címerképpel. Pajzsderek közepén félbevágott arany búzakéven álló széttárt szárnyú arany sas címerkép (Internet 3).

Az 5. ábrán tüntetem fel Zalakovár címerét. A címer két részre tagolódik. Felső részén láthatjuk a széttárt szárnyú sas madarat ami egy össze kötött búzakéven áll. Alsó részen pedig a várat láthatjuk, amely a falu egyik jelképe.

5. ábra: Zalakomár címere (forrás: Wikipédia).

A válaszadók kaptak lehetőséget arra is, hogy ha ők szerkeszthetnék meg a falu címerét mit is tennének rá igazából. A válaszok értékelésénél remek ötletek jöttek ki, de voltak olyanok is a válaszok között akik nem változtatnának abszolút a jelenlegi címerükön.

Bokod esetében a válaszok között szinte egyértelmű volt, hogy a kérdőív kitöltői Bokod területén található 3 templomot (Katalikus, Evangélikus, Református) valamint a „lebegő falu” néven elhíresült horgásztavat tennék rá, ha ők szerkeszthetnék meg a képeslapot. Ez mellett a két válasz mellett még előfordult lehetségesnek Bokod külterületén lévő erőmű is valamint a vadászház, illetve voltak páran akik a bokodi szőlőhegyet is megemlítették lehetséges képnek. A válaszadók értékelései alapján úgy gondolom, hogy a falu lakói büszkék a településen megtalálható 3 templomra valamint arra is, hogy milyen szép megnevezést kapott a horgásztavakon elhíresülő stégek is. Bokodon élők számára azért is ilyen fontos a három templomuk mert a megyében ők büszkélkedhetnek egyedül ezzel. A lebegő falujuk pedig a remek fotózási lehetőségeknek ad helyszínt, viszont ügyelni kell az ide látogatóknak arra, hogy az itt megépült stégek magán tulajdonban vannak és sajnos nem mindenki örül ha zavarják őket a hobbijuk vagy épp szabadidejük eltöltésében.

Dudar településén élők válasza alapján a többség szintén a templomukat tennék rá első sorba a képeslapra, de második helyre sorolták az iskola és óvoda épületüket is amit fel lehetne tenni lehetőségként. Ezek mellett büszkék a lakók, hogy olyan közel van hozzájuk a bakonyi erdőség, ami azt is mutatja a válaszukból, hogy a Bakonyban található Ördök árok nevezetességet is

elhelyeznék egy képeslapon. Dudar lakóinak a válaszai között elő fordult még a kulturális központjuk mellett a park valamint a kilátásuk szépsége is.

Zalakomáromon élők válaszait kiértékelve ugyan csak azt az eredményt kaptam, hogy a településen élők a templomjukat tennék rá egy képeslapra legszívesebben. A településükön található templom barokk stílusban épült és a Szenthármasságnak a tiszteletére felszenteltették. A templomot Dorfmeister keze munkái által készült freskók díszítik. Második helyen csak úgy mint ahogy Dudar lakosai itt is az óvoda és iskolájukat szerepeltetnék. Zalakomár településén régen 2 óvoda működött Kiskomár és Komárváros területén, 2000. januárjában viszont egy új központi részen a faluközéppontjában kialakított egységes óvoda került átadásra amire a helyi lakosok nagyon büszkék. Ezek a válaszok mellett még lehetőségként a válaszadóknál fel jött az őrnagy szoba ami a településen található valamint az utcák és a történelmi szobrok (I. és II. világháború hősi halottjai, A világháborúban elesett hősök emlékére).

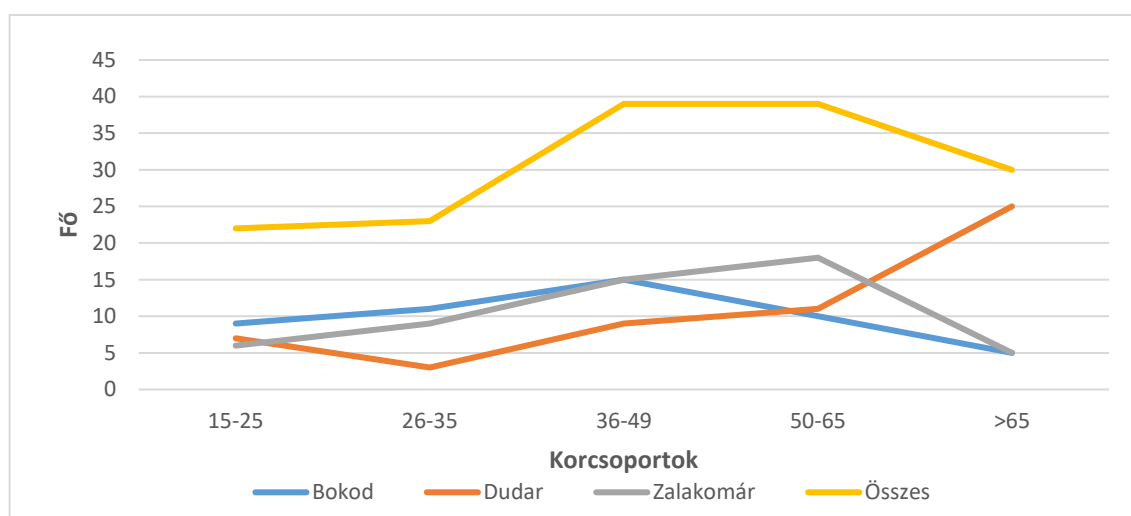
Az eredményeket tekintve a három településnél megegyező volt a besorolás az első helyet illetően. A lakók mindegyik térségnél a saját templomukat vagy templomjaikat tartják ha mondhatni a legszebbnek és a legjellegzetesebbnek. Úgy gondolom remek ötletekkel dukoltak elő a válaszadók bele értve azt is, hogy figyelembe vették a településük adottságait és környezeti, műemléki szépségeiket.

Fontos megjegyezni, hogy a kérdőíves válaszok alapján sok olyan lehetőséggel bővítheti az adott település a közösségi programját vagy esetleg építheti a falujuk jövőjét, amit a válaszadók adtak a kérdésekre.

3. Anyag és módszer

Az egyetemi kutatásaim során 2022. április és május hónapban névtelenül kitölthető 50 db-os kérdőívvel mértem fel Bokod, Dudar és Zalakomár településeken élő emberek véleményét a lakóhelyükről. A kérdőívet kitöltőket különböző korcsoportokba soroltam, fiatalok, középkorúak és idősök egyaránt voltak közöttük. Az összeállított kérdések leginkább a települések/falvak lakóinak a véleményére irányultak abból a szempontból, hogy mit tartanak fontosnak a településükön, mi az, amiről „híres” a lakóhelyük, illetve mi az, amire szüksége lenne még a közösségnek. Kérdéseket tettem fel a településük jellegzetességeiről, jellemző növényeiről és állatairól, fáról-gyümölcseiről, és biztonságáról. A kiértékelt kérdőíveket mentális térképek szerkesztésével ábrázoltam, melyet több szempont (kérdés) alapján is elkészítettem, és a kapott eredményeket a jelen szakdolgozatomban mutatom be. A 3 település eltérő lakosságszámmal rendelkezik, földrajzi elhelyezkedésük más, valamint zöldség-gyümölcs termesztésüket illetően is különböznek.

A kiértékeléseknél az érintett településeken kapott eltérő eredmények fontosak és érdekesek. Ez azt mutatja, hogy mindenhol más és mást tartanak fontosnak a különböző korosztályokban az ott élő emberek. Valamint más az eloszlás is azok között, akik a kezdetek óta a településen élnek úgy nevezne „őslakók”, azokkal szemben, akik néhány éve „új beköltözők” laknak ott. A korcsoport eloszlást a következő 3. ábrán szemléltetem (A kérdőíves felmérésben szereplő lakossági korcsoportok megoszlása a vizsgált három településen Bokod, Dudar, Zalakomár), ahol jól látni milyen megoszlások vannak a településeken az ott élők életkorát tekintve.

6. ábra. A kérdőíves felmérésben szereplő lakossági korcsoportok megoszlása a vizsgált három településen (Bokod, Dudar, Zalakomár).

A 6. ábrán szemléltetem a három település koreloszlását a kérdőíves válaszok alapján. Jól látható, hogy a különböző korcsoportok megjelennek az egyes településeken, valamint az összesített görbe azt is jól mutatja, hogy melyik korosztályból hányan töltötték ki a kérdéssort.

4. Eredmények

4.1.1 Állattartással kapcsolatos eredmények

Az értékelésénél látható eloszlásokat lehet kapni mind a házi állatok megjelenéséről mind a vadonélő állatok előfordulásáról.

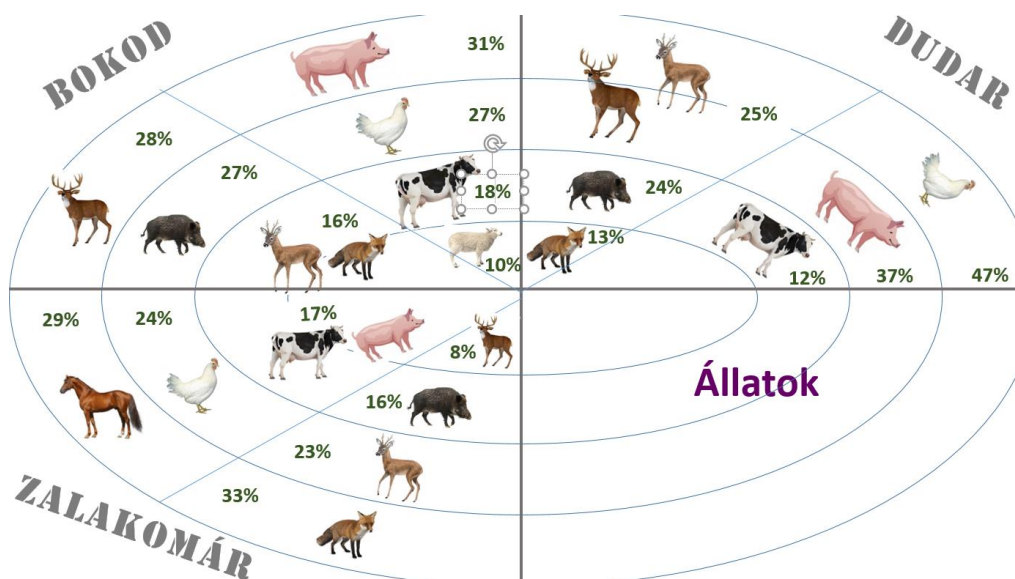
Mind a három közösségnél elmondható, hogy a három fő haszonállat a sertés, a szarvasmarha és a baromfi megjelenik. Mindegyik településnél más más sorrendbe jelentek meg a háziállatok elhelyezkedése. Bokodnál a legtöbb helyen a sertést tartják, míg Dudaron a baromfit. Zalakomárom területén pedig a lovat nevezték meg a legtöbben haszonállatként a településen élők között. Jól érzékelhető a válaszokból, hogy minden településen fontos a haszonállat és a térségeket tekintve igazából szinte egyforma állati megnevezések voltak.

Vadonélő állatokat figyelembe véve átlagosan az őz, szarvas és a vaddisznó került feltűntetésre. Bokod és Dudar térségében is helyezkedik el erdőség így érthető a vadonélő állatok megjelenése. Nagyszámban van jelen a szarvas és a vaddisznó de a róka is előfordul a településeken. Zalakomárom közelébe nem nagyon helyezkedik el erdős terület így az értékelésnél elő is jött, hogy inkább a kisebb testű vadállat vagy is a róka jelenik meg nagyobb részben. Az őz és a vaddisznó is előfordul a település közelébe de nem olyan nagy válasz arányban volt jelen.

A kapott eredmények alapján összegezve elmondható, hogy a két Komárom-Esztergom vármegyei településnél (Bokod és Dudar) nagyobb számban volt a válaszadások között a nagyobb testű vadonélő állatok előfordulása míg a városhoz közelebbi Zala-vármegyei településen Zalakomáromnál inkább a kisebb testű könnyebben rejtőzködő vadállat jelent meg a válasz adók válaszai alapján.

Az válaszok értékelései azt is eredményezhetik, hogy az erdőhöz közelebbi településeknél jobb életkörülmények teremnek a vadállatok számára mint a természethez kevésbé közelebb eső településhez.

A 7. ábrán mutatom be a környezetben előforduló állatok elhelyezkedését települési szinten. Valamint azt is lehet látni százalékos arányok leosztásába, hogy melyik településnél mi került első helyre haszonállat és vadonélő állatokat tekintve.

7. ábra A környezetben előforduló állatok a vizsgált településeken.

4.1.2 Elégedettségi eredmények a településekről

Bokod, Dudar és Zalakomár lakosaival kitöltött kérdőívek alapján jól kirajzolódott a településekre jellegzetes elégedettségek. A lakosok válaszaikkal jól szemléltették azt, hogy a lakóhelyükön mivel elégedettek és mi az amivel kevésbé elégedettek.

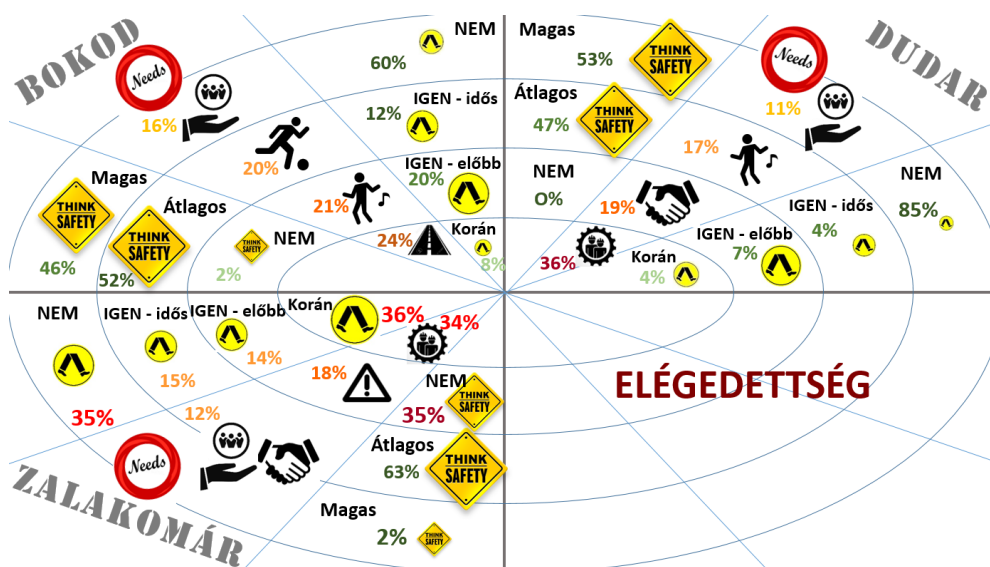
Mindegyik településnél első helyen szerepel a jó közösség. A lakók fontosnak tartják a közösségi összetartozást ez azt is mutatja, hogy a fejlődést közösen érhetik el. Bokod és Dudarnál a válaszadók második helyre sorolták a szórakozási illetve a sportolási lehetőséget. Itt lehet arra is következtetni, hogy nagyon jó lehetőségek vannak vagy arra is, hogy kevesebb és ezen változtatnia kellene a településnek.

A kérdéseknél választ kaphattunk arra is, hogy a lakók mennyire elégedettek a közösségük biztonságával, a közlekedésükkel valamint a munkalehetőségekről is meg kaptuk a válasz arányt. Míg Bokod és Dudar területén a közlekedést aránylag jól tűntették fel a válaszadók addig Zalakomárnál kiderült, hogy a közlekedés és biztonságot szeretnék fejleszteni a legjobban a válaszok alapján.

A letelepülés és költözéssel kapcsolatos eredmények azt tükrözik Zalakomárnál, hogy a válaszadók többsége azt a választ adta szorosan együttvéve, hogy inkább elköltözne vagy inkább nem költözne. Itt figyelembe lehet venni, a korosztályoknál ki melyik választ adta meg lehetőségnek. Bokod és Dudar területét tekintve a válasz adók magas arányban a nem költöznének el lehetőséget adták meg és igen kevesen voltak azok akik azt mondták, hogy nem költöznének inkább.

Ha megfigyeljük az összegzéseket jól kivethető, hogy a három településen élők válaszai megosztottak pozitív és negatív irányba is ez is tükrözve azt, hogy a válaszadók hogyan értékelték a lakóhelyükkel kapcsolatos elégedettségeket.

Az 8. ábrán mutatom be azt, hogy a kérdőív kitöltőinek válaszai alapján az adott településeknél milyen százalékos arányokba fordultak elő az éppen adott elégedettségi színvonalak.

8. ábra Kérdőív kitöltők közötti települési elégedettségek.

A lehetőségeket figyelembe véve Dudaron fordul elő az egészség fontossága legkisebb arányba. Lehet arra is következtetni a válaszadásokból, hogy az intézményi megjelenések a településen fejlettszínvonalat képviselnek.

Összegezve az adatokból kapott eredményeket a Dudaron élő emberek, elégedettek az életkörülményeikkel. A természet adta lehetőségeket kihasználják, így fejlesztve az infrastruktúrájukat valamint a helyi közösség fejlesztésüket.

4.1.3 Jellemző növények és fák Bokod, Dudar és Zalakomár térségében

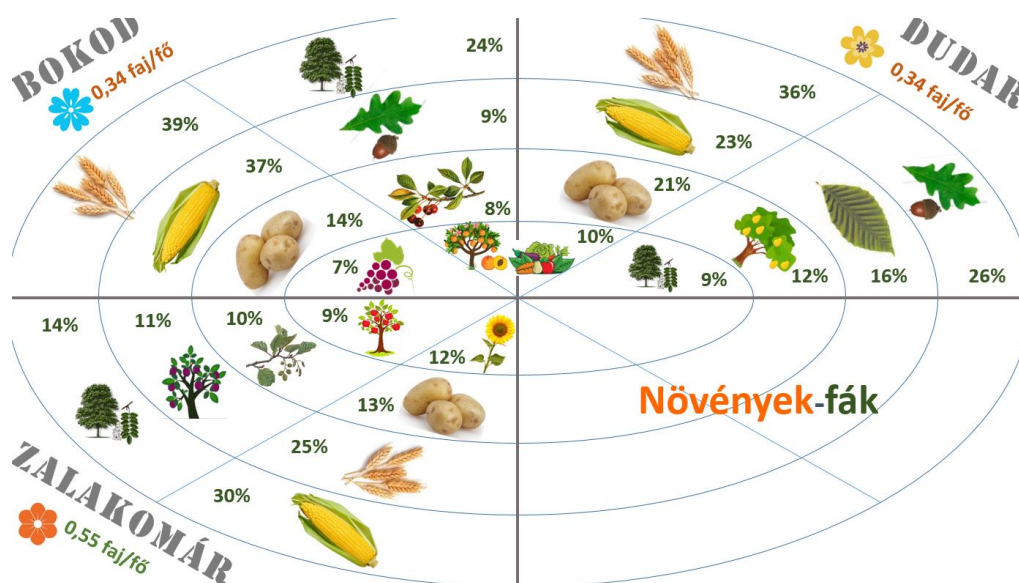
A fő növények előfordulásai Bokod, Dudar és Zalakomáromot illetően a búza, kukorica és a burgonya volt. Mindegyik településnél még pluszba előfordul a térség területéhez kapcsolódó sajátosságként mondható növényfajok is, de azok kisebb arányban.

Nem hiába a 3 fő termesztető növények kerültek első között mindegyik településnél megnevezésre, hisz mindegyik terület jó mezőgazdasági lehetőséggel rendelkezik. Míg Bokodon a szőlő fordult elő termesztését illetően addig Dudaron a zöldségek míg Zalakomáromnál a napraforgó jött elő a válaszadóknál. A települések közül Bokodon termesztettek először burgonyát, ezért is van a településnek egy több néven (Piknik fesztivál, Burgonya fesztivál) is számon tartott közösségi programja ami a burgonyához köthető.

Fák előfordulását illetően a települések mindegyikénél megjelent egy egy gyümölcs fa is a makk és tölgyek mellett is. A természet adta lehetőségeket használja ki mindegyik település ez látszik a fák elterjedésén is mivel a gyümölcs fákat illetően mindegyik településnél változatosak a megjelenések a körtétől, a szilvától valamint a cseresznye és barack fák is előfordulnak.

Bokod és Dudar települését illetően százalékos arányban 0,34 faj/fő átlagra tehető a válaszokban megnevezett növények míg Zalakomáromnál 0,55 faj/fő átlagra értékelődött a válaszokból adott eredmények.

A területeket összegezve mindenhol előfordultak a terület térségére jellemző fák illetve gyümölcsök megjelenése is. Ez tükrözi azt, hogy a válaszadók figyelemmel kísérik a környezetükben megjelenő valamint elterjedő növényeket és fákat.

9. ábra Növények és fák megjelenése Bokod, Dudar és Zalakomár térségében.

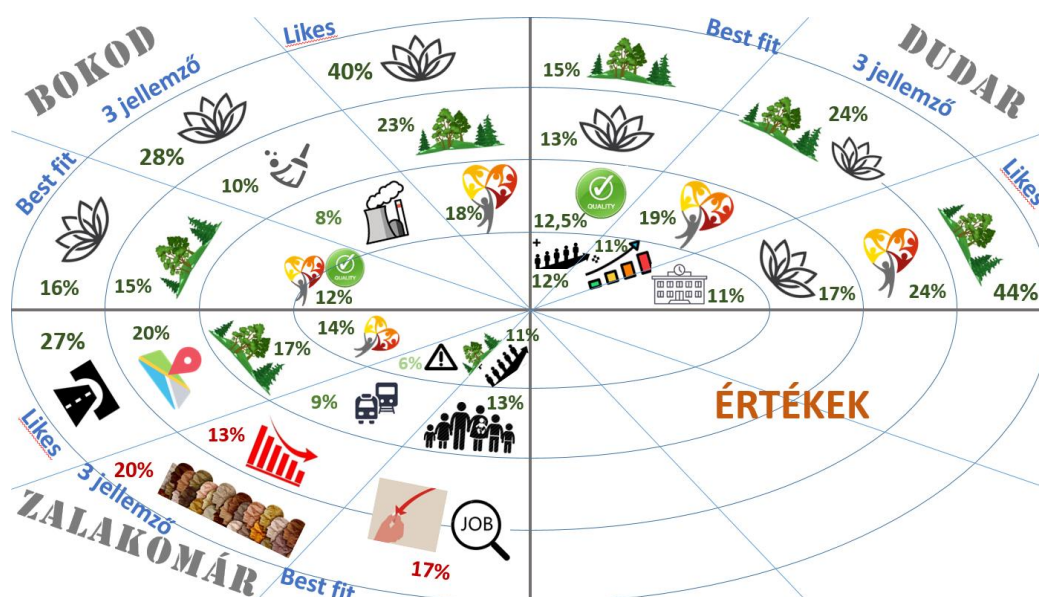
A 9. ábrán mutatom be azt, hogy a területeknél milyen arányba fordultak elő a térséget jellemző növények illetve fák aránya valamint azok megjelenésük. Bokod és Dudar és Zalakomárom területét

megfigyelve a válaszadók hasonló arányba helyezték a növények besorolását ellentétben a fák megjelenésével, mert az elhelyezkedéseket tekintve mindegyik településnél más és más az elterjedt.

4.1.4 Fontos értékek a válaszok megadásából a három települést érintve

Az ábrán kiadott értékek mind a helyiek által adott válaszok alapján történt. Így lehet azt a következtetést is le vonni, hogy Bokodon élők minden korosztálya illetve több éve valamint pár éve itt élők ugyan úgy a csendes-nyugodt környezetet tartják szemelőt Bokodról. Megosztó volt viszont az, hogy volt aki a település tisztaságát de volt aki a térség szép környezetét emelte ki.

Minden korosztályban előfordult viszont a jó közösségi morál valamint az, hogy a válaszadók szeretnek a településen élni. Dudar tekintetében viszont a szép környezetet emelték ki a helyi válaszadók ami betudható annak is, hogy Dudar települése van a legközelebb a természethez (bakonyi térség). Dudar lakosai említették meg egyedül a fejlődő tendencia vonalát is azzal egybe kötve, hogy sokan költöznek a faluba. Bokod és Dudar válaszaiból a többség a pozitívumokat emelte ki, és kevésbé fordultak elő a válaszok között negatívumok.

10. ábra 3 település értékeit elemző kimutatás.

Zalakomáromnál a helybéliek válasza alapján több olyan megjegyzés történt ami a negatívabb irányba fordult át. Kiemelve azt, hogy vegyes az etnikai közösség valamint kevés lehetőség van munkára illetve közösségi programokra ez tükrözheti az is, hogy megjegyezték a közbiztonság

javulhatna a településen. Zalakomáron sok fiatal él a válaszadók értékelése alapján így szükségesnek tartják a jó közlekedést és a jó infrastruktúrát. Emellett megemlítették, hogy szép környezetben helyezkedik el a falu amit a közösségi összetartozással fejleszteni tudnak.

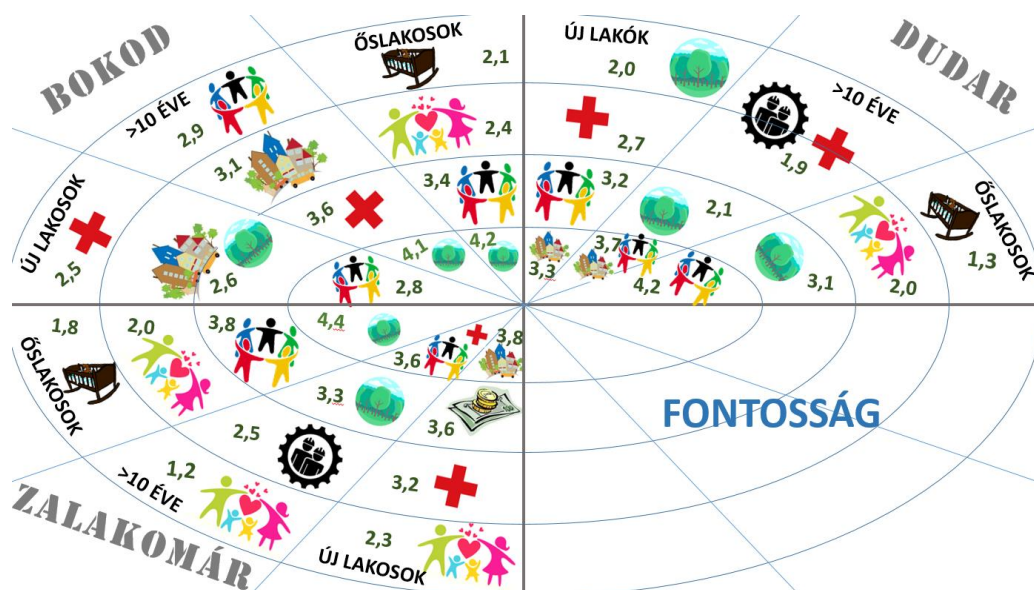
Összegezve a válaszokat a településekről, előfordultak jó illetve rossz megjegyzések is, de ez arra ösztönözheti a helybélieket, hogy változás szükséges ami jó irányba terelheti a helyiek értékrendjét.

A 10. ábrán tüntetem fel a fontos értékek figyelembevételét a kérdőív kértékelését követően. A három településen élők válaszai volt ahol egyhangúan fordultak elő, viszont voltak néhány értékekben eltérések is.

4.1.5 A fontos szempontok eredményeinek közlése

Minden településen kitöltött kérdőív válaszai külön értékelésre kerültek, majd össze vetve megkaptuk a válaszokat arra, hogy az ott élők mit tartanak fontosnak. A válaszok jól tükrözik azt, hogy egyes település mennyire fejlett valamint mi az amibe fejlődésre lenne szüksége még.

Mind a három települést nézve elsőik között szerepelnek a család, a közösség valamint az egészségügyük. Míg Bokod a válaszokból megtudhatjuk, hogy közel a város addig Dudar és Zalakomáromot illetően láthatjuk, hogy ez kicsit problémát jelent ugyan is távolabb helyezkednek el egy nagyobb várostól.

11. ábra Kitéltők által vélt három település fontossági sorrendje.

Megfigyelhetjük azt is, míg Dudar és Zalakomár megemlítette a munkalehetőség hiányát addig Bokod inkább azt tartja szem előtt, hogy családiasabb és környezet központú maradjon a település.

Bokod, Dudar és Zalakomár is megemlítette a válaszadásaik között szinte első között, hogy szeretnék, ha több gyerek lenne a településen. Következtethetünk arra is, hogy kell a fiatalabb nemzedék a helybélieknek vagy arra is, hogy némelyik településen ha fejlettebb lenne az iskola esetleg az óvoda akkor több születés lenne, mint jelenleg.

A 11. ábrán mutatom be azt, hogy milyen fontossági sorrendek alakultak ki a kérdőív kitöltők válaszai alapján. Bokod, Dudar és Zalakomáromon kitöltött válaszok alapján településekre lebontva megfigyelhetjük.

4.1.6 A vizsgált települések jellemzése a kapott válaszok alapján

A megadott több választási lehetőségek közül a helybéliek választhattak saját döntésük alapján, hogy mivel is jellemeznék a lakóhelyüket.

Bokod és Dudar, illetve Zalakomár lakói pozitívummal jellemezték településüket, hogy szép-csendes környezetben található. Valamint az is kiderült ki mennyire büszkék Bokod és Dudar lakói arra, hogy ott élhetnek. Válaszok megadták azt a százalékos eloszlást is, hogy Zalakomár lakói ezt a lehetőséget negatívumnak állították be.

Szolgáltatási lehetőségeket tekintve a településeknél nem érkezett kimagasló eredmény vagy is azt tapasztalják a helybéliek, hogy kevés a lehetőségük. Szintén nem érkezett jó eredmény arra se, hogy a népesség nem változatos valamint arányában arra is negatív jellemzés érkezett, hogy Dudar és Zalakomár térségében kevés munkahely adatik meg a lakosok számára.

Az értékek alapján Bokod és Dudaron élők több pozitívum jellemzéssel illették a lakóhelyüket, mint Zalakomáromon élők. Zalakomáromot illetően sajnos a válaszadók értékelései alapján több negatív eredmény jött ki, mint pozitív, viszont ezeken lehet javítani amin egy jó közösség és jó környezeti adottságok segítenek.

A 12. ábrán mutatom be pedig azokat a százalékos arány eloszlásokat, amiket megadott válaszokból kellett a saját településükre jellemzően kiválasztani a helyi válaszadóknak.

Jellemzők → válaszok (%)	Bokod	Dudar	Zalakomár	Átlag
Sok az új beköltöző	10,6	12,2	11	11,6
Nem változik a népesség	0,4	0,3	4,2	1,2
Csökken a népesség	0,4	0,3	7,8	2,2
Sok a gyerek-fiatal	6	4,5	12,6	7
Szép a környezet	14,7	15	8,9	13,4
Nyugodt, csendes hely	15,8	13,2	3,7	12
Jó itt élni	11,7	12,5	3,1	9,3
Büszke vagyok, hogy itt élek	3,8	8	0,5	5
Kevés a munkahely	7,9	6,6	16,7	10
Jó a közösség	12,1	7	0,5	6,5
Gyereke(i)m-uniká(i) itt él(nek)	2,3	5,9	4,7	3,9
Másoknak is ajánlanám	4,1	7	0,5	4,7
Jók a jövőbeli kilátások	5,3	3,1	0	2,6
Kevés a lehetőség (szolgáltatások)	4,9	2,8	16,7	7,5
Szívesen elköltöznék	0	0	8,9	2,3

12. ábra. A településeket jellemző válaszok értékelése.

5. Következtetések, javaslatok

A felmérés alapján kiderült, hogy faluszinten milyen eltérések és fontossági sorrendek vannak vagy alakultak ki. Mi az ami a korosztályokat illetően fontos illetve kevésbé fontosak. A kiértékelt adatok alapján több pozitív dolgok kerültek előtérbe, mint negatívak. Természetesen minden településnek meg van a maga saját erősségei és gyengeségei. Figyelemmel kísérve a kapott adatokat mind a három településre vonatkozóan el lehet mondani, hogy élhető közösséget alakítottak ki a helybeliek. A környezeti adottságokat, a közösséget, a település infrastruktúráját fontosnak tartja mindenki a maga sajátos közösségét illetően, valamint fontos az is számukra, hogy a lakóhelyük folyamatosan fejlődjön.

Meg kell jegyezni viszont, hogy Bokod és Dudar településen értékeim alapján több pozitívum lett kiemelve és élhetőbbnek viszonyult az ott élő emberek számára. Zalakomáromot illetően fordított eredmények jöttek ki. A lakossági kérdőív értékelése alapján az életszínvonal nem hozott annyi pozitív eredményt, valamint nem mondhatni csendes, nyugodt környezetnek a települést. Az itt élők nem érzik biztonságba magukat és a közlekedést illetően is fejlődést szeretnének a helyiek. A munkahelyek aránya se kedvező a lakosokat illetően. Szolgáltatási lehetőségeiket figyelve is kevés akad belől, jövőbeni tervek pedig nem igazán akadnak a helyieknek. Új beköltözők száma igen kevés a felsorolt problémákat illetően ettől függetlenül fontos számukra, hogy legyenek új betelepült lakosok.

A települések régmúltjait tekintve ezen felül a történetüket figyelembe véve, mindegyik falu nagy települési, közösségi, infrastrukturális, valamint környezeti változáson ment keresztül. Fel vették a fejlődő tendenciát a kor következményeivel. A mai formájukban fellelhető települések mindegyike próbálja hagyományait fenntartva tovább fejleszteni a közösségüket azért, hogy a jövő nemzedékeinek egy élhető szebb jövőképet adhassanak át.

A kérdőívet kitöltő válaszadóknak lehetőségük volt kifejezni a településükről a véleményüket. Így adva teret a gondolataiknak arra, hogy ha ők választhatnának a településüknek képeslapot mit tennének rá, valamint abba is kifejthették a gondolataikat, hogy számukra mi a legfontosabb közösségi esemény, és ha ők tervezhetnék újra a település címerét mi lenne rajta például. Arra is adhattak választ a kérdések között, hogy mennyire tartják a környezetüket biztonságosnak illetve mivel jellemezné a megadott válaszokból a lakóhelyüket.

6. Összefoglalás

Az eredményeket feldolgozva azt hitte volna az ember, hogy mennyire egyformák lesznek mert még is csak kistelepülésekről beszélünk. A várt eredmények eltérőek még is vannak olyan pontok ahol egy egy település kiemelkedik valamiben illetve van amiben kevésbé jobb mint a többi kettő. A kérdőív segítségével azt is meglehetett tudni, hogy adott településen élők miben részesítik előnyben és úgy mond hátrányba a lakóhelyüket. Az ismert eredmények alapján el lehet mondani, hogy vannak úgy nevezett problémák amiben javítani kell az éppen adott településnek és vannak olyan eredmények amire mindenképp azt lehet mondani, hogy elismerés érte.

Véleményem szerint a választott településeken történő kérdőíves felmérés adatai remek tapasztalatot nyújthatnak egy következő kiértékeléshez is. A lehetőségek tárháza adott mind a három közösség számára így a folyamatos fejlődés egyik település elől sincs kizárva.

Hazai kistelepüléseink több figyelmet érdemelnek ezért is választottam szakdolgozatom témájának. A célja az volt, hogy megismerkedjek a mentális térkép szerkesztésével és annak kiértékelésével, valamint egy kisebb ismeretterjesztés a körülöttünk lévő településekről. A kérdőíves eredmények alapján valamint az elkészített statisztikai kiértékelésekkel egybekötve egy eredményes adatfeldolgozást érhettem el.

A mentális térképezés ismeretét ezidáig nem használtam, viszont szakdolgozatom adatainak a kiértékelésére egy nagyszerű lehetőség volt. A kérdőívek által kapott eredményeket remekül lehet több szempontból is figyelembe venni így több különböző oldalról is megismerhettük az éppen adott településen élők gondolkodását a lakóhelyükről.

Összegezve az eddigi eredményeket figyelembe véve hasznosnak tartom azokat a fejlődési lehetőségeket amiket megismerhettem az adatok kiértékelésével kapcsolatosan. Remélem szakdolgozatommal ösztönözhetem mindazon tanulótársaim figyelmét, hogy mennyire fontos a környezetünk megismerése valamint remélem, hogy egy átfogó ismeretterjesztést nyújthattam a kérdőíves feldolgozással a megadott három település érintettségével kapcsolatban.

Szakirodalmi jegyzék

I. Nyomtatott források:

1. Alföldi, Z. és Juhász, D. 2022. Hazai települések mentális térképezése. „Georgikon 225 Napok” Gazdanapok és LXIV. Georgikon Napok Tudományos Konferencia, MATE Georgikon Campus, Keszthely, 2022.11.17-18. 32.
2. Bíró A. Z. 1991. Mentális környezet. Kommunikációs Antropológiai Munkacsoport.
3. Mag V. 2014. A mentális tér sajátosságai, kihívásai és problémái (Kortárt térelméletek jellemzői), Erdélyi Múzeum, 76(3):72-77.

II. Internetes források:

- Internet 1. <http://bokod.hu/telepulesunk/bokod-tortenete> (2023. április 10.)
- Internet 2. <https://www.dudar.hu/dudar-tortenete> (2023. április 10.)
- Internet 3. <https://www.zalakomar.hu/tortenetunk> (2023. április 10.)

III. Internetes ábrák:

1. ábra: Bokod és Dudar települések elhelyezkedése az Észak-Kelet Dunántúlon
<https://www.google.com/maps/@47.4088733,18.0987746,10.66z> (2023. április 28.)
2. ábra: Zalakomár településének az elhelyezkedése a Dél-Dunántúlon
<https://www.google.com/maps/@46.5418009,17.0968705,11.78z> (2023. április 28.)
3. ábra: Bokod címere.
<http://www.bokod.hu/telepulesunk/kozsegunk-cimere> (2023. április 28.)
4. ábra: Dudar címere.
<https://www.nemzetijelkepek.hu/dudar-kozseg> (2023. április 28.)
5. ábra: Zalakomár címere.
<https://www.zalakomar.hu/tortenetunk> (2023. április 28.)

IV. Saját ábrák:

6. ábra: A kérdőíves felmérésben szereplő lakossági korcsoportok megoszlása a vizsgált három településen (Bokod, Dudar, Zalakomár).
7. ábra: A környezetben előforduló állatok eloszlása.
8. ábra: Kérdőív kitöltők közötti települési elégedettségek.
9. ábra: Növények és fák megjelenése Bokod, Dudar és Zalakomár térségében.

- 10. ábra: 3 település értékeit elemző kimutatás.
- 11. ábra: Kitöltők által vélt három település fontossági sorrendje.
- 12. ábra: Települések jellemző válaszok értékelése

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Juhász Dalma
A Hallgató Neptun kódja: QOT972
A dolgozat címe: Kistelepülések fenntarthatóságának stratégiai lehetőségei és gyakorlati megvalósulásai
A megjelenés éve: 2023.
A konzulens tanszék neve: Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet
Természetvédelmi és Biológiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: 2023. év május hó 08 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

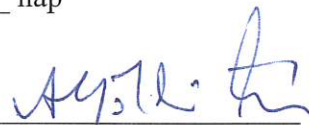
KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Juha'sz Dalma (név) (hallgató Neptun azonosítója: QOT972)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfólió¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védelemre
javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Keszthely év május hó 08. nap

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

NYILATKOZAT

Alulírott Juliásze Dalma, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus, Mezőgazdasági Mérnöki Bsc szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év 05 hó 08 nap

Juliásze Dalma
Hallgató